

**Un Bae ar y Cyd: Cynllun
Gweithredu Hinsawdd
2024-26
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae
Abertawe**

Rhagair

Rwy'n falch o allu cyflwyno ein hail gynllun yn ymateb i'r Argyfwng Hinsawdd, a ailenwyd yn 'Gynllun Gweithredu Hinsawdd'. Mae'r cynllun hwn yn amlygu'r gwaith anhygoel sydd wedi'i wneud ers cymeradwyo'r cynllun cyntaf (Mawrth 2022), a sut rydym yn bwriadu adeiladu ar hyn dros y ddwy flynedd nesaf.

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe (BIPBA) wedi arwain gwaith cyffrous ac arloesol gan gynnwys y cyntaf i Gymru mewn Gwella Ansawdd Cynaliadwy drwy Dimau Gwyrdd, ailgylchu anadlyddion, ac agor ein Fferm Solar sy'n cyflenwi Ysbyty Treforys yn uniongyrchol, y cyntaf o'i fath yn y DU. Mae cymaint o enghreifftiau o dimau o bob rhan o'r Bwrdd Iechyd yn datblygu prosiectau a chynlluniau arloesol ac sy'n cefnogi gwaith ehangach ar leihau allyriadau carbon a pharatoi ar gyfer dyfodol sydd wedi'i addasu i'r hinsawdd. Cipiodd ein gwobr 'Gofal Iechyd Cynaliadwy' gyntaf rai o'r rhain yn 2023.

Yn ogystal, mae gan y Bwrdd Iechyd 'Grŵp Gwyrdd Bae Abertawe' gweithgar, sy'n dod â syniadau, yn cynyddu momentwm, ac yn newid ein ffyrdd o weithio i gefnogi dyfodol iachach, gwyrddach a mwy disglair i staff a phobl Bae Abertawe.

Fel Bwrdd Iechyd mae angen i ni gymryd y dysgu hwn a gweld sut y gallwn gefnogi ein staff i wreiddio hyn, yn enwedig sut rydym yn defnyddio ein hadnoddau yn y ffordd fwyaf effeithlon, gan geisio lleihau gwastraff a dyblygu. Mae rhoi 'Caniatâd i Weithredu' i'n staff yn allweddol i adeiladu system gofal iechyd gynaliadwy. Mae hyn yn gofyn am weithio y tu hwnt i'n grwpiau arferol, i sicrhau bod prosiectau'n cael eu lledaenu a'u graddio i gael yr effaith fwyaf posibl.

Bydd yr argyfwng iechyd a achosir gan yr argyfwng hinsawdd angen i bob un ohonom barhau i fod yn feiddgar ac yn ddewr yn ein gweithredoedd os ydym am wirioneddol ffynnu. Rwy'n parhau i fod yn ymrwymedig i gefnogi ein timau i adeiladu ar eu cyflawniadau, ac i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a'n partneriaid i gyflawni'r newid sydd ei angen arnom.

Dr Richard Evans

Prif Swyddog Gweithredol Dros Dro, Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe

Tabl Cynnwys

Rhagair.....	1
1 Cyflwyniad.....	2
1.1 Nod ac amcanion	2
1.2 Pam Hinsawdd ac Iechyd?.....	2
2 Ein taith hyd yn hyn.....	3
2.1 Ein llwyddiannau	3
2.2 Ein heriau.....	3
3 Y Fethodoleg.....	4
3.1 adnewyddu.....	4
3.2 2024-2026.....	4
3.3 Sut beth yw llwyddiant.....	6
3.4 Cynllun Cyflawni Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru (DSDP).....	6
3.5 Partneriaethau	6
3.6 Ein Diwylliant a'n Ffyrdd o Weithio	7
3.7 Ein Hadeiladau a'n Hystâd	8
3.8 Ein Teithio	9
3.9 Ein Caffael	10
3.10 Ein Gofal Iechyd Cynaliadwy	11
4 Ein hallyriadau.....	13
5 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	14
6 Heriau'r dyfodol	14
7 Arweinyddiaeth a Llywodraethu.....	15
8 2026 Ymlaen	15
Geirfa.....	16
Atodiadau	17

1 Cyflwyniad

Cyhoeddwyd Argyfwng Hinsawdd gan Lywodraeth Cymru yn 2019, gan arwain at uchelgais Sero Net Cymru i'r "sector cyhoeddus yng Nghymru gyda'i gilydd gyrraedd sero net erbyn 2030". Mewn ymateb, datblygodd GIG Cymru 'Gynllun Cyflawni Strategol Datgarboneiddio (DSDP)' (cyhoeddwyd yn 2021). Datblygwyd Cynllun Gweithredu Datgarboneiddio BIPBA i gefnogi dull Cymru Gyfan ac fe'i cymeradwywyd gan y Bwrdd Rheoli ym mis Mawrth 2022. Fodd bynnag, yn ystod y broses weithredu, cydnabuwyd bod y cynllun hwn yn mynd y tu hwnt i'r diben gwreiddiol o leihau allyriadau, gan hyrwyddo'r saith nod a'r pum ffordd o weithio yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WBFGA).

1.1 Nod ac amcanion

Trwy'r cynllun hwn byddwn yn;

NOD: Lleihau allyriadau o weithgareddau BIPBA, tra'n sicrhau'r gefnogaeth fwyaf posibl i WBFGA.

Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy:

Rôl fel darparwr gofal iechyd a chyflogwr:

- Negeseuon cyson gan Arweinyddiaeth i sicrhau bod gofal iechyd cynaliadwy yn fusnes fel arfer
- Cefnogi'r gweithlu gofal iechyd i ddatblygu'r sgiliau/prosiectau sydd eu hangen i gefnogi eu hunain a'u gwasanaethau i liniaru ac addasu i effeithiau newid yn yr hinsawdd trwy roi 'Caniatâd i Weithredu'.
- Amlygwch sut mae rhaglenni gwaith presennol yn cefnogi cynaliadwyedd, gan amcangyfrif gostyngiadau mewn allyriadau (lle bo modd)

Rôl fel sefydliad angori a phartner allweddol:

- Manteisio ar gyfleoedd i gydweithio a dylanwadu ar yr agenda leol gan gynnwys creu lleoedd, cefnogi adferiad byd natur, a chryfhau gwytnwch i risgiau hinsawdd ochr yn ochr â strategaethau lliniaru.

1.2 Pam Hinsawdd ac Iechyd?

Mae newid yn yr hinsawdd yn effeithio ar iechyd byd-eang mewn sawl ffordd, gan gynnwys *'arwain at farwolaeth a salwch o ddigwyddiadau tywydd eithafol cynyddol aml, megis tywydd poeth, stormydd a llifogydd, tarfu ar systemau bwyd, cynnydd mewn milheintiau a bwyd-, dŵr- a fector- clefydau a gludir, a phroblemau iechyd meddwl'* (WHO).

Mae Cymru wedi'i hasesu gan Iechyd Cyhoeddus Cymru (2023) mewn [Asesiad o'r Effaith ar Iechyd](#). Ymhlith yr effeithiau iechyd a ragwelir yn y dyfodol ar gyfer Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot mae:

- Cynnydd mewn marwolaethau cardiofasgwlaidd a serebro-fasgwlaidd
- Cynnydd mewn aflonyddwch cwsig ac anhwylderau
- Gostyngiad mewn perfformiad gwybyddol a'r gallu i ddysgu
- Cynnydd mewn marwolaethau anadlol
- Cynnydd sylweddol mewn problemau iechyd meddwl yn y boblogaeth leol o ganlyniad i lifogydd

Gellir teimlo effeithiau hefyd trwy ansicrwydd bwyd a dŵr, heriau yn y gadwyn gyflenwi a mwy o fudo o ardaloedd yn dod yn fwy digroeso. Mae hyn yn amlygu pwysigrwydd:

- Lleihau ein hallyriadau (lliniaru hinsawdd)
- Paratoi ar gyfer y dyfodol (addasu hinsawdd)

2 Ein taith hyd yn hyn

2.1 Ein llwyddiannau

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gweithio gyda Llywodraeth Cymru, Byrddau Iechyd eraill Cymru, y sector cyhoeddus ehangach, a busnesau i ysgogi gostyngiadau mewn allyriadau. Mae llwyddiannau allweddol o'r cynllun cychwynnol yn cynnwys:

Mae'r tîm Ystadau wedi arwain ar leihau allyriadau carbon, rhwng 2019/20 a 2022/23 mae'r Bwrdd Iechyd wedi defnyddio llai o nwy naturiol (-9%), olew nwy (-84%) a thrydan grid (-24%).

Mae'r Tîm Caffael wedi datblygu deunyddiau i gefnogi staff i ddeall eu cyfrifoldebau wrth gaffael nwyddau a gwasanaethau

Mae grŵp o staff theatr wedi cychwyn cynlluniau lleihau ocsid nitraidd a chynlluniau cau theatrau

Mae'r fferyllfa wedi datblygu rhaglen datgarboneiddio anadlwyr, gan gynnwys clinigau gyda chleifion yn canolbwyntio ar well defnydd o anadlwyr gyda'r potensial i arbed 8.5 tonnell o CO₂e

Cydweithrediad rhwng Llesiant, Elusen a'r grŵp Teithio Cynaliadwy i osod gorsafoedd cynnal a chadw beiciau a raciau beiciau y gellir eu cloi

Metronau Theatr yn cyflwyno siacedi prysgwydd y gellir eu haildefnyddio, gan leihau'r defnydd o gynau tafladwy

Penodwyd 3 Arweinydd Clinigol i arwain ar ymgorffori cynaliadwyedd mewn mannau clinigol ym mis Tachwedd 2023

Dangosir llwyddiannau pellach yn Adrannau 3.6 i 3.10.

2.2 Ein heriau

Mae'r cynllun hwn yn cydnabod bod heriau o ran darparu adnoddau ar gyfer ein cynlluniau, gan gynnwys amser staff/argaeledd a chyllid. Fodd bynnag, mae nodi ffyrdd y gallwn weithio'n gallach o wreiddio mewn prosesau ynghynt, i annog optimeiddio adnoddau, gofal iechyd cynaliadwy yn cynnig cyfle i ni arbed amser, arian a gwella profiad cleifion. Disgwylir i addasu i newid yn yr hinsawdd gostio hyd at 6 gwaith yn fwy yn y dyfodol na phe baem yn lleihau ein hallyriadau a lleihau effaith newid yn yr hinsawdd nawr¹.

Mae heriau eraill yn cynnwys:

- Ymgysylltu â staff: Angen cyrraedd mwy o bobl i adeiladu momentwm ac ymwybyddiaeth.
- Atebolrwydd: Nid yw gwastraff sylweddol o fewn y system, yn enwedig ar y defnydd o ddeunyddiau ac amser pobl yn cael ei ystyried fel eu cyfrifoldeb
- Negeseuon cyson: Mae negeseuon anghyson a blaenoriaethu gostyngiadau mewn allyriadau a negeseuon ehangach cysylltiedig â chynaliadwyedd yn ddrylyd i staff
- Gwaredu offer/defnyddiau traul nas defnyddiwyd: Digwyddiad cyffredin a ystyrir yn 'haws' na'i ddatrys a gwybod sut i wneud newidiadau a ble i gael y gymeradwyaeth.

Er gwaethaf yr heriau, mae staff yn ymgysylltu â'r gofod hwn ac yn awyddus i gynnwys yn eu gwaith.

¹ Gallai cost economaidd newid yn yr hinsawdd fod chwe gwaith yn uwch nag a

[dybiwyd yn flaenorol | Newyddion UCL - UCL - Coleg Prifysgol Llundain](#)

3 Y Fethodoleg

3.1 adnewyddu

Mae adnewyddu'r cynllun wedi rhoi cyfle i'r Bwrdd Iechyd fyfyrion ar gynnydd a chyfluoedd. Cyflawnwyd hyn trwy weithgareddau a ddangosir yn Ffigur 1.

Mae'r broses hon wedi cynyddu cyfranogiad yn natblygiad y cynllun, ac wedi amlygu faint o bobl sydd â

Ffigur 1 Methodoleg adnewyddu

syniadau a all gefnogi ein taith. Mae hyn yn dangos bod cynaliadwyedd yn fusnes i bawb os ydym am lwyddo.

3.2 2024-2026

Roedd trafodaethau yn ystod y broses adnewyddu yn gyson yn dangos bod angen symud at atal, nid yn unig problemau iechyd, ond hefyd yn ein defnydd o adnoddau.

Mae Ffigur 2 yn dangos sut olwg sydd ar hyn yng nghynllun 2024-26, gan

Ymgysylltu

Sefydlu

Galluogi

ddangos sut mae camau gweithredu ar draws y system yn ceisio lleihau gwastraff lluosog, o ddeunyddiau i amser staff i gyllid.

Roedd yn amlwg bod ein staff yn gwybod ble mae'r gwastraff a nhw yw'r rhai a fydd yn gallu nodi'r cyfluoedd gorau ar gyfer prosiectau yn y dyfodol. Mae hyn yn amlygu pam mae ymgysylltu a galluogi ein staff yn y Bwrdd Iechyd yn allweddol. Mae angen rhoi 'Caniatâd i Weithredu' i staff, yn unol â Gweledigaeth 10 mlynedd y Bwrdd Iechyd. Cefnogir hyn gan fecanweithiau i rannu llwyddiant a heriau, yn ogystal â chefnogi eraill i wneud yr un peth.

Mae'r cynllun hwn yn cydnabod bod nifer sylweddol o brosiectau sy'n cefnogi lleihau allyriadau a nodau cynaliadwyedd ehangach ar draws y Bwrdd Iechyd eisoes ar waith. Er efallai na fu hyn yn ystyriaeth wrth ddatblygu'r prosiect, mae'n dal yn bwysig amlygu sut, a rhoi cydnabyddiaeth i'r timau/grwpiau perthnasol sy'n ymwneud â'r gwaith hwn. Gall y gydnabyddiaeth hon fod trwy ddatblygu astudiaethau achos, rhannu trwy fforymau cynaliadwyedd yng Nghymru a thu hwnt, yn ogystal â gwobr Gofal Iechyd Cynaliadwy yng ngwobrau blynyddol 'Byw Ein Gwerthoedd'. Nid oes angen i leihau allyriadau fod yn swydd ychwanegol, ond gellir ei wreiddio yn y ffordd rydym yn gweithio.

Mae ein cynllun yn seiliedig ar dair egwyddor:

NOD: Lleihau allyriadau o weithgareddau BIPBA, tra'n sicrhau'r cymorth mwyaf posibl i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Galluogi	Ailgynllunio		Ailgynllunio'r system i wneud y defnydd gorau o adnoddau: <ul style="list-style-type: none"> • Ailgynllunio a chynllunio gwasanaethau • Ansawdd (Blaenoriaethau, Gwella, Effaith) • Strategaeth Arlwyo • Gweithio o bell a hybrid 	---
	Gostwng		Lleihau adnoddau a ddefnyddir o fewn y system e.e. <ul style="list-style-type: none"> • Ynni: Diffoddwch, gwresogi ac oeri • Gwasanaethau iechyd: Rhagnodi cymdeithasol, PPE nad yw'n hanfodol, rheoli stoc, lleihau DNAs, prosiectau di-bapur • Teithio: Teithio cynaliadwy a llesol 	--
Sefydlu	Ailddefnyddio		Ailddefnyddio adnoddau e.e. <ul style="list-style-type: none"> • Gwasanaethau iechyd: Ailddefnyddio cymorth cerdded, drapes a gynau • Cynlluniau a arweinir gan gyflenwyr e.e. Blaengad • Contractau ailwerthu 	-
	Ymgysylltu	Ailgylchu		Ailgylchu deunyddiau rydym yn eu defnyddio e.e. <ul style="list-style-type: none"> • Cynlluniau ailgylchu dan arweiniad staff • Adnabod prosesau amgen e.e. cewynnau, anadlwyr ac ati.
Adfer			Adennill adnoddau e.e. <ul style="list-style-type: none"> • Gwaredu gwastraff bwyd a threulio anaerobig • Ynni o wastraff 	++
Cael gwared ar			Gwaredu deunyddiau: <ul style="list-style-type: none"> • Tirlenwi 	+++

Ffigur 2: Ein hymagwedd 2024-2026

3.3 Sut beth yw llwyddiant

Nid yw'n hawdd meintioli allyriadau, yn enwedig mewn gwasanaethau clinigol, ac nid oes adnoddau yn GIG Cymru i gefnogi hyn. Fodd bynnag, mae llwyddiant y cynllun hwn yn mynd y tu hwnt i leihau allyriadau. Llwyddiant yw pan fyddwn yn gweithio gyda'n staff ar draws y Bwrdd Iechyd i'w cefnogi i ddeall a dod yn fwy cynaliadwy yn eu gofodau a'u gwasanaethau.

Ar gyfer pob cam gweithredu sydd wedi'i gynnwys yn y cynllun, mae canlyniadau wedi'u nodi, sef:

- Penodol (Specific)
- Mesuradwy (Measurable)
- Cyraeddadwy (Achievable)
- Perthnasol (Relevant)
- Amser-gyfyngedig (Time-bound)

Mae'n cael ei amlygu lle mae cyfrifiadau allyriadau yn bosibl.

3.4 Cynllun Cyflawni Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru (DSDP)

Mae 77 o gamau gweithredu gorfodol yn y DSDP. Mae 16 wedi'u cwblhau a 32 yn cael eu hystyried yn rhai na ellir eu cyflawni hyd nes y gellir canfod cyllid addas. Dangosir y camau gweithredu sy'n cefnogi'r DSDP yn Atodiad 1.

3.5 Partneriaethau

Mae'r Bwrdd Iechyd yn cydnabod na ellir lliniaru ac addasu i newid yn yr hinsawdd ar wahân. Bydd gweithio gyda phartneriaid o fewn a thu allan i GIG Cymru yn allweddol i leihau allyriadau ac addasu i'r effeithiau.

Mae partneriaethau a sefydlwyd ers y cynllun cychwynnol yn cynnwys Siarter Teithio Iach Bae Abertawe, Gweithgorau Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot, a Rhaglen Argyfwng Hinsawdd Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

Ffigur 3 Rhai o bartneriaethau BIPBA (o'r brig i'r gwaelod: Cymru Bioffilig, Amaethyddiaeth a Gefnogir gan y Gymuned Cae Felin, Fframwaith Effeithlonrwydd Labordy, Prosiect Sero Abertawe, Grŵp Gwyrdd Bae Abertawe, Siarter Teithio Iach

3.6 Ein Diwylliant a'n Ffyrdd o Weithio

Mae'r rhan hon o'r cynllun yn ceisio ymgorffori mesurau lliniaru hinsawdd, a chynaliadwyedd ehangach mewn 'busnes fel arfer' ar draws y Bwrdd Iechyd. Mae meysydd allweddol yn cynnwys cyfathrebu, prosesau a gweithdrefnau presennol, hyfforddiant, a sut i gefnogi staff i roi eu syniadau ar waith. Maes newydd sydd wedi'i gyflwyno yw addasu i newid yn yr hinsawdd, gan nodi gwaith presennol ac yn y dyfodol i gefnogi'r maes hwn.

3.6.1 Llwyddiant

	Bwletinâu lluosog bob mis yn dangos cynaliadwyedd a lleihau allyriadau
	Ymatebion arolwg cynaliadwyedd dros 280 o staff
	Sefydlu yn: <ul style="list-style-type: none"> • Caffael • Cynllunio Cyfalaf • Strategaeth Ystadau
	Gweithredu Cynllun Gweithredu Datgarboneiddio
	Strategaeth Iechyd y Boblogaeth, yn gysylltiedig â lliniaru ac addasu hinsawdd
	Gwobr gyntaf 'Cynaliadwyedd mewn Gofal Iechyd' Byw Ein Gwerthoedd, a ddyfarnwyd i Fferylliaeth

am ddatgarboneiddio anadlyddion

3.6.2 Beth fyddwn ni'n ei wneud...

Er mwyn adeiladu ar ein llwyddiant byddwn yn mynd i'r afael â heriau a gydnabuwyd yn ystod gweithredu'r cynllun cyntaf, gan gynnwys cyrraedd ein staff, arweinyddiaeth a gwreiddio yn y prosesau presennol. Mae gweithredoedd yn cynnwys:

YMGYSYLLTU

- Datblygu ein dull cyfathrebu, gan gynnwys sut rydym yn ymestyn y tu hwnt i'r fewnwyd a negeseuon cyson
- Darparwch becyn fel y gall staff arwain sesiynau ar draws y Bwrdd Iechyd
- Defnyddiwch rwydweithiau hyrwyddwyr i rannu negeseuon allweddol

SEFYDLU

- Gwneud y mwyaf o allbynnau o grwpiau allanol y mae staff y Bwrdd Iechyd yn eu mynychu
- Sefydlu cynaliadwyedd, datgarboneiddio ac addasu i newid yn yr hinsawdd mewn prosesau cynllunio strategol gan gynnwys ailgynllunio gwasanaethau/llwybrau clinigol

GALLUOGI

- Cynnal gweithdy i archwilio partneriaethau academiaidd posibl ar gyfer lleihau allyriadau a gwaith addasu
- Gweithio gyda phartneriaid lleol, drwy BGCau, ar ddulliau o addasu i'r newid yn yr hinsawdd

3.7 Ein Hadeiladau a'n Hystâd

Yr ail faes allyriadau mwyaf ar gyfer y Bwrdd Iechyd yw'r ffordd rydym yn defnyddio ein Hystâd, gan gyfrif am 13.5% o allyriadau yn 2022/23. Yn hanesyddol bu'r ffocws ar newid ffabrig yr adeiladau. Fodd bynnag, oherwydd heriau ariannol o ran cael cyllid cyfalaf, mae ffocws ar y ffordd yr ydym yn defnyddio ein gofodau yn mynd i fod yn allweddol.

3.7.1 Llwyddiant

Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gweld gostyngiadau mewn allyriadau ers 2019/20 mewn Nwy Naturiol (-9.1%), Olew Nwy (-85.8%) a thrydan grid (-24.0%). Mae hyn wedi bod trwy'r

Theatrau Modiwlaidd Newydd yn CNPT yn defnyddio technoleg carbon isel

Mae Bioffilig Cymru yn gweithio ar fioamrywiaeth ar safleoedd Byrddau Iechyd i wneud manau agored yn wyrddach

Sefydlu prosiect Amaethyddiaeth a Gefnogir gan y Gymuned, Cae Felin yn gweithio gyda phresgripsiynu cymdeithasol a chynyddu bioamrywiaeth

Prosiect **Re:Fit** gan gynnwys Cynllun amnewid golau LED, fferm solar

28 datgarboneiddio mewn safleoedd cymunedol i ddeall cyfleoedd i leihau allyriadau

Cynlluniau datgarboneiddio a chostau ar gyfer Ysbyty Singleton i Dreforys

3.7.2 Beth fyddwn ni'n ei wneud...

Er mwyn lleihau effaith ein hadeiladau mae angen i ni fod yn ymwybodol o sut rydym yn defnyddio'r gofodau. Bydd hyn yn cael ei gyflawni trwy:

YMGYSYLLTU

- Ymchwilio i lwybrau ariannu eraill ar gyfer adeiladu/isadeiledd, fel y manylir yn y CSDP

SEFYDLU

- Costau cylch bywyd cyfan/amcangyfrifon allyriadau mewn dyluniad
- Arweinydd cynaliadwyedd yn y tîm dylunio
- Monitro perfformiad ar ôl adeiladu / adnewyddu

GALLUOGI

- Cynnal ymgyrch newid ymddygiad 'Diffodd'
- Parhau â'r rhaglen effeithlonrwydd ynni, lle mae cyllid ar gael
- Adolygu gofynion gwresogi ac oeri'r Ystâd

3.8 Ein Teithio

Mae ein teithio yn effeithio ar sut y gall ein staff, cleifion ac ymwelwyr gael mynediad i'n safleoedd a'n gwasanaethau ar draws ôl troed y Bwrdd Iechyd. Mae'r maes hwn yn gofyn am waith partneriaeth helaeth gyda darparwyr sector cyhoeddus a phreifat. Mae gwaith yn y maes hwn wedi'i arwain gan y Grŵp Teithio Cynaliadwy.

Ymhlith yr heriau sy'n berthnasol i deithio mae cyfyngiadau sy'n gysylltiedig â dylanwadu ar sut mae staff, ymwelwyr a chleifion yn teithio gyda rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus is a phwysau helaeth ar barcio. Fodd bynnag, mae cyfleoedd hefyd, yn enwedig trwy Siarter Teithio Iach Bae Abertawe a gwaith ar deithio llesol gyda chynghorau lleol.

3.8.1 Llwyddiant

Aelod o Siarter Teithio Iach Bae Abertawe

Sesiynau Dr Beic mewn tri safle a brecwastau teithio cynaliadwy ar gyfer diwrnod 'Beicio i'r Gwaith' Cenedlaethol ac wythnos feicio

Datblygu tri map safle yn dangos cyfleusterau teithio cynaliadwy a mynediad

Dechrau gwasanaeth bws cynharach fel bod staff yn gallu cyrraedd y gwaith (gyda First Cymru)

3.8.2 Beth fyddwn ni'n ei wneud...

Mae'r camau gweithredu sy'n ymwneud â theithio yn y cynllun hwn yn edrych ar ddylanwadu ar sut mae pobl yn teithio i'n safleoedd a'n gwasanaethau, gan ddefnyddio'r hierarchaeth teithio cynaliadwy (Ffigur 4):

YMGYSYLLTU

- Gwella gwybodaeth a mynediad at gyfleusterau teithio llesol a gwybodaeth am deithio

SEFYDLU

- Dull cyson o weithio gartref, gan osgoi teithio

GALLUOGI

- Gweithio gyda darparwyr trafndiaeth gyhoeddus i wella cysylltedd, lle y gallwn
- Sicrhau arwyddion addas a mynediad ar gyfer teithio cynaliadwy i safleoedd
- Defnyddio offer i leihau cerbydau meddiannaeth sengl e.e. rhannu car
- Gweithredu ymagwedd gytûn HB at Gerbydau Trydan (EV)
- Sefydlu polisi 'Dim segura'

Ffigur 4 Hierarchaeth Teithio Cynaliadwy

3.9 Ein Caffael

Mae Deddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) a gyhoeddwyd yn 2023 yn gosod gofyniad ar y sector cyhoeddus i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol wrth brynu nwyddau, gwaith a gwasanaethau. Trwy waith y Bwrdd Iechyd gyda Phartneriaeth Cydwasaethau GIG Cymru (NWSSP) mae prosiectau ac arferion gorau yn cael eu rhannu'n barhaus.

Yn ogystal, yn 2022/23 roedd 42% o wariant y Bwrdd Iechyd gyda busnesau yng Nghymru, gan ddangos y buddsoddiad sy'n gysylltiedig â chapasiti gwariant y Bwrdd Iechyd nad yw'n gyflog.

3.9.1 Llwyddiant

Symud i ddata allyriadau Haen 2 yn lleihau allyriadau cadwyn gyflenwi 2022/23 17,000 tCO₂e

Cwestiynau gwerth cymdeithasol ym mhob tendr:

- Yr economi sylfaenol
- WBFGA
- Datgarboneiddio

Cyfleoedd i aildefnyddio a nodwyd e.e. WARP-IT

42% o wariant Byrddau Iechyd yng Nghymru

3.9.2 Beth fyddwn ni'n ei wneud...

Mae ein Tîm Caffael yn alluogwyr, nid ydynt yn gyfrifol am yr hyn y mae ein staff yn ei brynu. Bydd sicrhau bod pawb sy'n prynu yn deall hyn yn allweddol i symud i gaffael cynaliadwy.

Rhwng 2024 a 2026, bydd y Bwrdd Iechyd yn ceisio:

YMGYSYLLTU

- Gweithio gyda'r rhai sy'n prynu i wneud penderfyniadau prynu mwy cynaliadwy

SEFYDLU

- Cryfhau'r broses gaffael ymhellach drwy gymorth ar gyfer gwerthuso cwestiynau gwerth cymdeithasol

GALLUOGI

- Gweithio gyda thîm Cynaliadwyedd a Sero Net PCGC i nodi cyfleoedd
- Parhau i roi systemau rheoli stoc ar waith i leihau deunyddiau sydd wedi dod i ben sy'n mynd yn wastraff
- Nodi ac adolygu meysydd o fewnbwn uchel o eitemau cost uchel ar gyfer gostyngiadau posibl/eitemau amgen

Bydd hyn ochr yn ochr â'r gwaith helaeth o gefnogi'r holl staff i sicrhau bod eu tendrau'n cynnwys y cwestiynau gwerthoedd cymdeithasol ac yn gwneud y mwyaf ohonynt:

- WBFGA
- yr Economi Sylfaenol
- Datgarboneiddio

3.10 Ein Gofal Iechyd Cynaliadwy

A elwid gynt yn ‘Agwedd at Ofal Iechyd’, dyma’r rhan fwyaf o’r cynllun bellach, sy’n ceisio gwreiddio beth yw gofal iechyd cynaliadwy ym mhopeth a wnawn. Diffinnir gofal iechyd cynaliadwy fel:

“Mae gofal iechyd cynaliadwy yn darparu gofal o ansawdd uchel heb niweidio’r amgylchedd, mae’n fforddiadwy nawr ac yn y dyfodol ac yn sicrhau effaith gymdeithasol gadarnhaol”
Canolfan Gofal Iechyd Cynaliadwy

Ers gweithredu’r cynllun blaenorol, mae synergeddau â meysydd eraill wedi’u nodi gan gynnwys Ansawdd, Gofal Iechyd Seiliedig ar Werth, ac Iechyd y Boblogaeth. Mae gweithio ochr yn ochr â’r timau ehangach hyn ac amlygu ble a sut mae eu gwaith yn cefnogi cynaliadwyedd yn allweddol i ddarparu enghreifftiau diriaethol o beth yw gofal iechyd cynaliadwy.

3.10.1 Llwyddiant

Ffurio Grŵp Gwyrdd Bae Abertawe

Datgarboneiddio anadlydd

- Hyfforddiant a chefnogaeth i Ofal Sylfaenol
- ScriptSwitch i annog newid
- Ailgylchu anadlwyr

Ap archebu bwyd i leihau gwastraff

Gweithio gartref
Defnyddio digidol mewn gwasanaethau

Darparu mynediad digidol i fyd natur ar ein wardiau, mewn cydweithrediad â Bioffilig Cymru

Gofal Sylfaenol
Gwyrddach:

- 5 Practis Deintyddol
- 6 Meddygfeydd
- 1 Optometrydd
- 2 Fferyllydd Cymunedol

Gweithio ar achrediadau ar gyfer:

- Fy Lab Gwyrdd
- Fframwaith Asesu Effeithlonrwydd Labordy (LEAF)

Penodi tri Arweinydd Clinigol Cynaliadwyedd i feithrin gwybodaeth a momentwm mewn manau sy’n wynebu cleifion

3.10.2 Beth fyddwn ni’n ei wneud...

Gofal iechyd cynaliadwy yw’r maes lle gellir cael y gostyngiad mwyaf mewn allyriadau a chefnogaeth WBFGA, drwy leihau gwastraff a gwneud yn siŵr bod adnoddau’n cael eu defnyddio yn y ffordd orau bosibl. Adlewyrchir hyn yn y camau gweithredu a gymerir:

YMGYSYLLTU

- Amlygwch sut mae gan brosiectau presennol synergeddau â lleihau allyriadau a chynaliadwyedd ehangach (gan amcangyfrif allyriadau lle bo modd)

- Nodi, gyda'r Grŵp Gwyrdd, gyfleoedd ar gyfer lledaeniad a graddfa
- Datblygu targedau ar gyfer ailddefnyddio, ailgylchu, gwella gwastraff clinigol ac adennill

SEFYDLU

- Defnyddio offer a chanllawiau i wella gwasanaethau e.e. Gofal Sylfaenol Gwyrddach, canllawiau'r Colegau Brenhinol, Theatrau Gwyrddach, Gwella Ansawdd ac ati.
- Sefydlu cynaliadwyedd wrth ailgynllunio gwasanaethau, achosion busnes, asesu effaith ansawdd, a strategaethau ar gyfer y dyfodol e.e. Strategaeth Arlwy
- Gwneud y mwyaf o effeithiolrwydd partneriaethau ac aelodaeth o grwpiau cysylltiedig (yn fewnol ac yn allanol)

GALLUOGI: ATAL

- Lleihau colli dyfeisiau meddygol trwy dagio o bell

GALLUOGI: LLEIHAU

- Lleihau'r defnydd o PPE nad yw'n hanfodol gan gynnwys menig, ffedogau ac ati.
- Defnyddio digidol e.e. post hybrid, clinigau cleifion allanol di-bapur, llechen symudol, ffurflenni electronig a llif gwaith digidol
- Arddangos cyfleoedd ar gyfer lleihau allyriadau trwy weithdy gofal iechyd digidol
- Ystyriwch ddull sy'n seiliedig ar risg o newid batris

- Gwaith pellach ar leihau anadlwyr MDI a gwastraff fferyllol

GALLUOGI: AILDDEFNYDDIO

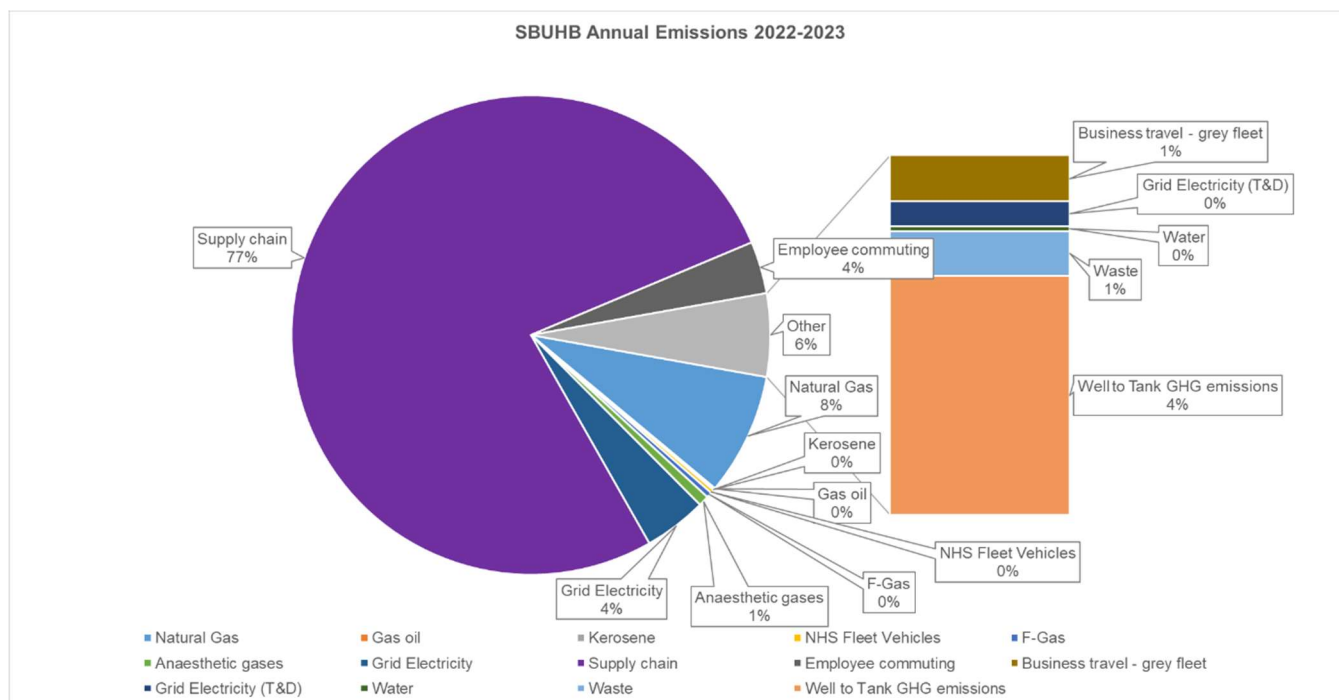
- Ymchwilio i ddichonoldeb 'Llyfrgell Dyfeisiau Meddygol' ar gyfer safleoedd (arbedion cost posibl yn gysylltiedig). Gweithredu os yn ymarferol.
- Share existing resale contract opportunity to other applicable groups
- Nodi a rhannu cynlluniau atgyweirio / adnewyddu / ailddefnyddio ar draws y sefydliad

GALLUOGI: AILGYLCHU

- Ymchwilio i ddichonoldeb cynlluniau ailgylchu dan arweiniad staff

4 Ein hallyriadau

Ffigur 5: Allyriadau BIPBC 2022/23

Yn 2022/23 fe allorrodd y Bwrdd Iechyd amcangyfrif o 142,396.37 tCO₂e, sy'n cyfateb i 16,470 o deithiau o amgylch y Byd mewn car! Mae hyn yn gynydd ers cyflwyniad 2020/21, oherwydd bod set ddata fwy cywir a chategoriâu data ychwanegol wedi'u cynnwys.

Tabl 1: Dadansoddiad allyriadau 22/23

Cwmpas	Cyfanswm allyriadau	%
1	13,840.26	9.7
2	6,041.30	4.2
3	122,537.99	86.1
Glanio	-23.18	0.0
Cyfanswm	142,396.37	100.0

Mae'r allyriadau y mae gan y Bwrdd Iechyd fwy o reolaeth drostynt yn cynnwys 'Cwmpas 1' a 'Cwmpas 2' ac sy'n gysylltiedig â gweithrediad yr adeiladau a'r ystâd, gan gynnwys nwy, nwy olew, cerosin, a thrydan grid. Mae'r rhain i gyd wedi gostwng ers y cyfrifiadau cychwynnol yn 2019/20, ac felly hefyd allyriadau'r Bwrdd Iechyd o

gerbydau fflyd. Yn ogystal, cyflwynwyd dau gategori Cwmpas 1 newydd:

- Nwyon anesthetig
- Nwyon ffworin (nwy-F): a ddefnyddir mewn aerdymheru ac oeri

Daw'r maes allyriadau mwyaf o Gwmpas 3, allyriadau nad ydynt yn uniongyrchol o dan reolaeth y Bwrdd Iechyd ond sydd i fyny ac i lawr o fewn cadwyn werth ein darpariaeth gwasanaethau². Mae hyn yn fwyaf amlwg yn y categori 'Cadwyn Gyflenwi' sef 77% o allyriadau 2022/23, gan gipio dros £585.8 miliwn o wariant nad yw'n ymwneud â chyflogau.

Mae'r rhan fwyaf o allyriadau o fewn Cwmpas 3, sy'n ei gwneud yn anos mapio llwybr at y targedau lleihau allyriadau a osodwyd gan GIG Cymru. Gwaethygir hyn gan nad oes llinell sylfaen ar gyfer y Bwrdd Iechyd oherwydd bod Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe wedi'i ffurfio ar ôl datblygu'r llinell sylfaen yn 2018/19.

² Cwmpas 1, 2 a 3 allyriadau carbon?

5 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Mae'r cynllun hwn yn cefnogi'r 'Pum Ffordd o Weithio' (Tabl 2) yn ogystal â'r Saith nod. Mae Atodiad 1 yn dangos sut mae'r saith nod (Ffigur 6) yn cael eu cefnogi drwy 59 o gamau gweithredu'r cynllun.

Tabl 2: Pum Ffordd o Weithio

Cydlafurio: Defnyddio cydweithio, yn fewnol ac yn allanol i GIG Cymru, i adeiladu dull mwy gwydn

Integreiddio: Ymgorffori mewn prosesau ar draws y Bwrdd Iechyd i symud i leihau allyriadau a WBFG i ddod yn fusnes fel arfer

Cyfranogiad: Cynnwys staff yn natblygiad a gweithrediad y cynllun

Hirdymor: Edrych y tu hwnt i'r flwyddyn ariannol a dechrau edrych ar sut y gellir ymgorffori addasu hinsawdd yn y dyfodol nawr

Ataliaeth: Atal gwastraffu adnoddau ar draws y Bwrdd Iechyd i sicrhau nad ydym yn defnyddio mwy nag sydd ei angen arnom, ac yn defnyddio yn y ffordd fwyaf priodol. Yn ogystal ag atal problemau iechyd ein poblogaeth yn y dyfodol.

Ffigur 6: Saith nod WBFGA

6 Heriau'r dyfodol

Mae heriau a fydd yn effeithio ar lwyddiant y cynllun hwn, gan gynnwys cyllid penodedig, cyllidebu blynyddol nad yw'n cefnogi camau gweithredu hirdymor, llwythi gwaith helaeth, a deall y gostyngiadau posibl mewn allyriadau sy'n gysylltiedig â newid ymddygiad.

Mae'r llwybr ymlaen yn aneglur yn enwedig o ran sut i ariannu Cynllun Cyflawni Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru sy'n gofyn am fuddsoddiad cyfalaf sylweddol.

Un her yw'r ffordd orau o ddefnyddio cyllidebu blynyddol i fynd i'r afael â risgiau hirdymor, yn enwedig ymaddasu yn yr hinsawdd. Mae dadansoddiad diweddar wedi rhoi costau addasu i effeithiau hinsawdd yn y dyfodol hyd at chwe gwaith yn uwch o gymharu â lleihau allyriadau nawr³.

Yn ogystal, mae'n bwysig cydnabod y llwythi gwaith helaeth sydd gan staff. Bydd sicrhau y gall yr agenda hon gefnogi staff i ryddhau amser/adnoddau i fod yn fwy effeithiol yn allweddol er

³ [Gallai cost economaidd newid yn yr hinsawdd fod chwe gwaith yn uwch nag a](#)

[dybiwyd yn flaenorol | Newyddion UCL - UCL - Coleg Prifysgol Llundain](#)

mwyn sicrhau cefnogaeth ar draws y Bwrdd Iechyd.

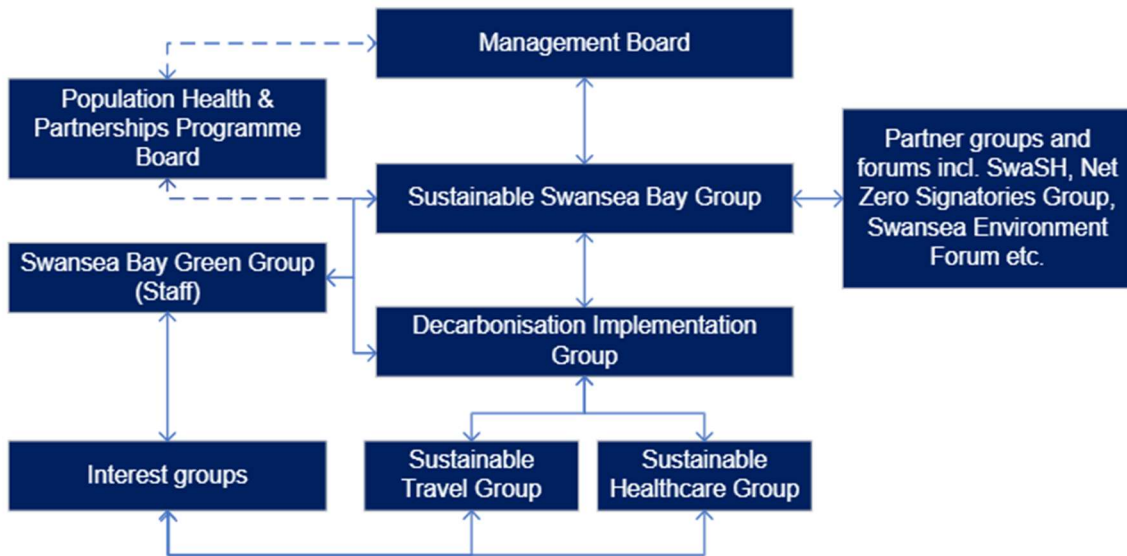
Mae camau gweithredu yn y cynllun hwn yn ceisio edrych ar newid ymddygiad, er bod hyn yn heriol wrth geisio deall gostyngiadau posibl mewn allyriadau, mae'n cael ei alluogi gan weledigaeth 10 mlynedd y Bwrdd Iechyd. Bydd hefyd yn allweddol heb gyllid ar gael ar gyfer prosiectau mwy.

Fodd bynnag, trwy ddefnyddio WBFGA gall y Bwrdd Iechyd wneud cymaint mwy na lleihau allyriadau yn unig. Mae hyn yn cynnwys y cyfleoedd i weithio gyda phartneriaid ar bontio teg i fyd lle mae effeithiau newid hinsawdd yn cael eu teimlo'n gyson.

7 Arweinyddiaeth a Llywodraethu

Mae'r cynllun yn cynnwys amrywiaeth o berchnogion ar draws y Bwrdd Iechyd. Mae gweithgor pwnc ychwanegol, 'Grŵp Gofal Iechyd Cynaliadwy', wedi'i sefydlu i gefnogi perchnogion camau gweithredu a rhoi'r cynllun ar waith.

Mae adnoddau presennol wedi'u nodi i sicrhau y gellir cwblhau camau gweithredu yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Bydd hyn yn cael ei werthuso drwy fonitro misol drwy gydol cyfnod gweithredu'r cynllun.

Ffigur 7 Strwythur llywodraethu

8 2026 Ymlaen

Mae'r Bwrdd Iechyd yn ymwybodol bod:

Bydd Llywodraeth Cymru a PCGC yn adolygu llwyddiant gweithredu'r Cynllun Cyflawni yn 2024, ac yn cyhoeddi diweddariad o'r Cynllun yn 2025. (GIG Cymru, 2021)

Bydd hyn yn effeithio ar iteriadau'r cynllun hwn yn y dyfodol wrth i'r ymagwedd ddatblygu. Bydd hyn yn cael ei gyplu â newidiadau mewn cyllid ac

adnoddau ar draws y sector. Yn ogystal â sut y caiff ei integreiddio i flaenoriaethau, targedau a dulliau gweithredu ehangach GIG Cymru. Bydd hefyd yn cael ei ddylanwadu gan, sut yr ydym fel Bwrdd Iechyd, yn ymgorffori hyn yn ein penderfyniadau, ein darpariaeth gwasanaeth a'n hymagwedd at yr ystâd a'r gweithlu.

Geirfa

Sefydliad angor	sefydliadau mawr y mae eu cynaliadwyedd hirdymor ynghlwm wrth les y poblogaethau y maent yn eu gwasanaethu
Addasu hinsawdd	newid ein hymddygiad, ein systemau, ac—mewn rhai achosion—ffordd o fyw i amddiffyn ein teuluoedd, ein heconomïau, a'r amgylchedd yr ydym yn byw ynddo rhag effeithiau newid hinsawdd
Lliniaru hinsawdd	osgoi a lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n dal gwres i'r atmosffer er mwyn atal y blaned rhag cynhesu i dymereddau mwy eithafol ⁴
Datgarboneiddio	lleihau neu ddileu allyriadau carbon deuocsid o broses
Allyriadau	Swm o sylwedd sy'n cael ei gynhyrchu a'i anfon allan i'r aer sy'n niweidiol i'r amgylchedd, yn enwedig carbon deuocsid (Geiriadur Caergrawnt 2023)
Ffabrig adeiladau	elfennau sy'n nodweddu'r strwythur fel adeilad, megis waliau, toeau, arwynebau mewnol, lloriau, grisiau a landin a'r holl ddrysau a ffenestri. Mae ffabrig yr adeilad hefyd yn cynnwys systemau plymio a gwres canolog, a systemau gwifrau a goleuo prif gyflenwad. (Gov.UK, 2016)
Sero net	targed o negyddu'n llwyr faint o nwyon tŷ gwydr a gynhyrchir gan weithgarwch dynol, i'w gyflawni drwy leihau allyriadau a gweithredu dulliau o amsugno carbon deuocsid o'r atmosffer (Oxford Languages, 2023)
Creu lleoedd	creu lleoedd a chanolbwyntio ar drawsnewid manau cyhoeddus i gryfhau'r cysylltiadau rhwng pobl a'r lleoedd hyn (Arch Daily, 2021)
Iechyd y boblogaeth	canlyniadau iechyd grŵp o unigolion, gan gynnwys dosbarthiad canlyniadau o'r fath o fewn y grŵp (Kindig & Stoddart, 2003)
Cwmpas	allyriadau o ffynonellau y mae sefydliad yn berchen arnynt neu'n eu rheoli'n uniongyrchol – er enghraifft o losgi tanwydd yn ein fflyd o gerbydau (os nad ydynt yn cael eu pweru gan drydan) (National Grid, 2023)
Cwmpas	allyriadau y mae cwmni'n eu hachosi'n anuniongyrchol ac sy'n dod o ble mae'r ynni y mae'n ei brynu a'i ddefnyddio yn cael ei gynhyrchu. Er enghraifft, byddai'r allyriadau a achosir wrth gynhyrchu'r trydan a ddefnyddiwn yn ein hadeiladau yn perthyn i'r categori hwn (Grid Cenedlaethol, 2023)
Cwmpas	allyriadau nad ydynt yn cael eu cynhyrchu gan y cwmni ei hun ac nad ydynt yn ganlyniad i weithgareddau o asedau y mae'n berchen arnynt neu'n eu rheoli, ond gan y rhai y mae'n anuniongyrchol gyfrifol amdanynt i fyny ac i lawr ei gadwyn werth. Enghraifft o hyn yw pan fyddwn yn prynu, defnyddio a gwaredu cynhyrchion gan gyflenwyr (Grid Cenedlaethol, 2023)
Gwerth cymdeithasol	effeithiau cymdeithasol, amgylcheddol, diwylliannol ac economaidd camau a gymerwyd gan gymunedau, sefydliadau, llywodraethau ac unigolion (Llywodraeth Cymru, 2022)
Cadwyn gyflenwi	Y dilyniant o brosesau sy'n ymwneud â chynhyrchu a dosbarthu nwydd a/neu wasanaeth
Gofal Iechyd Cynaliadwy	Mae gofal iechyd cynaliadwy yn darparu gofal o ansawdd uchel heb niweidio'r amgylchedd, mae'n fforddiadwy nawr ac yn y dyfodol ac yn sicrhau effaith gymdeithasol gadarnhaol (Canolfan Gofal Iechyd Cynaliadwy)

⁴ [Beth yw'r gwahaniaeth rhwng lliniaru newid hinsawdd ac addasu? | Straeon | WWF \(worldwildlife.org\)](#)

Atodiadau

1. Cynllun Gweithredu Manwl

Atodiad 1: Cynllun Gweithredu Manwl

Mae pob cam gweithredu wedi'i fapio yn erbyn sut mae'n cefnogi saith nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Dangosir yr allwedd a ddefnyddiwyd isod:

Allwedd WBFGA:

- Cymru Lewyrchus
- Cymru Gydnerth
- Cymru Iachach
- Cymru Mwy Cyfartal
- Cymru o Gymunedau Cydlynus
- Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu
- Cymru sy'n Gyfrifol yn Fyd-eang

Ein Diwylliant a'n Ffyrdd o Weithio

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
Ymgysylltu							
CW01	Datblygu a chyflwyno Cynllun Cyfathrebu, gan gynnwys ymgyrchoedd wedi'u targedu trwy gydol y flwyddyn ar bynciau allweddol. Cysylltu ag ymgyrchoedd iechyd/lles ehangach lle bo'n berthnasol	Cyfarwyddwr Mewnwelediad, Cyfathrebu ac Ymgysylltu (DICE)	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Golygfeydd bwletin Llwyddiant arbedwr sgrin	Datblygu'r Cynllun: Ebr-24 Cyflawni'r Cynllun: Parhaus	2.1, 3.3	
CW02	Datblygu pecyn i gefnogi staff Byrddau Iechyd i gynnal eu hymgysylltiad eu hunain yn seiliedig ar gynaliadwyedd trwy: - Cyfarfodydd tîm - Cyfarfodydd ward / sgysiauw blwch offer - Ymsefydliadau	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Nifer yr amseroedd a ddefnyddiwyd - ffurflen i'w chreu i'w dal	Meh-24	2.1, 3.3	
CW03	Parhau i hyrwyddo'r Categori Gofal Iechyd Cynaliadwy fel rhan o'n Gwobrau LOV	Cyfarwyddwr Gweithredol WFOD	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Nifer y cyflwyniadau	Yn flynyddol - wedi'i alinio â gwobrau	2.1, 39.2	
CW04	Cynnwys cyfeiriad ym mhob swydd ddisgrifiad newydd i gefnogi lleihau allyriadau drwy 'Werthoedd ac Ymddygiadau Byrddau Iechyd Byw'	Cyfarwyddwr Gweithredol WFOD	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Cynhwysiant mewn disgrifiadau swydd	Maw-25	2.1, 3.3	
CW05	Cynnwys cynaliadwyedd yn y llawlyfr sefydlu (a roddir i bob dechreuwr newydd)	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Nifer y llawlyfrau wedi'u llwytho i lawr	Gor-24	2.1, 3.3	
Sefydlu							
CW06	Cynnwys lliniaru hinsawdd mewn ymgysylltu ac addysg sy'n gysylltiedig â System Rheoli Amgylcheddol ISO14001 (lle bo'n berthnasol)	Cyfarwyddwr Cyllid	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Canfyddiadau cwmpasu	Medi-24	2.1, 3.3	
CW07	Ymgymryd â meincnodi blynyddol ac adolygiad o arfer da cynaliadwyedd, gan adlewyrchu llwybr lleihau allyriadau o fewn y Bwrdd Iechyd	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Nodi arfer gorau Llwyddiannau yn y Bwrdd Iechyd	Adroddiad wedi ei gwblhau Nifer y golygfeydd	Tachwedd bob blwyddyn	--	
CW08	Datblygu dull o wneud y mwyaf o allbynnau o grwpiau allanol y mae mynychwyr SSBG yn rhan ohono gyda mecanweithiau adborth priodol	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Ymgysylltu ac ymwybyddiaeth	Adborth Camau a gwblhawyd	Gor-24	1.3, 2.1, 3.3, 39.2	
CW09	Sefydlu cynaliadwyedd, datgarboneiddio ac addasu i'r hinsawdd mewn mecanweithiau diwygiedig o sut mae'r Bwrdd Iechyd yn datblygu ac yn cytuno ar	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Busnes fel arfer	Templed wedi'i gwblhau Nifer yr achosion gan gynnwys	I'w gadarnhau	3.3	

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
	gynigion/prosiectau ar draws y Bwrdd Iechyd e.e. asesiad effaith						
CW10	Cynnwys cynrychiolaeth cenedlaethau'r dyfodol / y blaned ar y Bwrdd	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Arweinyddiaeth	Gosod ar y Bwrdd	Ebr-24	--	
CW11	Sefydlu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol i brosesau datblygu ac adolygu protocol Ymchwil a Datblygu mewnol a noddir gan y Bwrdd Iechyd.	Cyfarwyddwyr Meddygol Dros Dro	Ymwybyddiaeth ac Ymgysylltu	Nifer y protocolau ymchwil y mae WBFA wedi'u hymgorffori ynddynt	Gor-24	3.3	
CW12	Cynnwys Newid yn yr Hinsawdd mewn haeniad risg, gan gynnwys gwytnwch wrth ddarparu gwasanaethau ac effeithiau ar iechyd y boblogaeth	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Cynhwysiad yn y gofrestr risg	Medi-24	3.3	
Galluogi							
CW13	Cynnal gweithdy i archwilio partneriaethau academiaidd posibl sy'n gysylltiedig â'r cynllun, a chyfleoedd i wneud cais am arian grant	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Newydd-beth	Gweithdy Grantiau a ddilynyd	Gor-24	39.2	
CW14	Ymgysylltu a chefnogi asesiadau risg hinsawdd strategol aml-asiantaeth ar draws y rhanbarth trwy BGCau. Datblygu ymgysylltiad mewnol ar oblygiadau newid yn yr hinsawdd ar gyfer gwytnwch gwasanaeth yn y dyfodol a gofynion y gwasanaeth iechyd, er enghraifft: cyflwyniad yng Ngrŵp Llywio Bae Abertawe Gynaliadwy	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Addasu	Dulliau gweithredu BGC wedi'u cwblhau Sesiwn BIPBA	Abertawe: Rhag PRAWF MEDRUSRWYDD CENEDLAETHOL: I'w gadarnhau	39.2	

Ein Hadeiladau a'n Hystâd

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
Ymgysylltu							
BE01	Ymchwilio i lwybrau ariannu eraill ar gyfer cynlluniau adeiladu/isadeiledd ehangach y Bwrdd Iechyd	Cyfarwyddwr Cyllid	Gwaith datgarboneiddio mawr wedi'i alluogi	Dogfen ymchwiliad	Parhaus	3.2	
Sefydlu							
BE02	Cymhwyso costau/allyriadau cylch bywyd cyfan wrth ddylunio ac adeiladu prosiectau cyfalaf, yn	Cyfarwyddwr Cyllid	Adroddiadau carbon ac	Cyfanswm cost cylch bywyd pob adeilad	Fel sy'n ofynnol gan brosiectau	11.3	

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
	unol â Safon Adeiladu Sero Net y GIG gan gynnwys monitro perfformiad ôl-adeiladu		allyriadau sefydliedig				
BE03	Sicrhau bod gan bob prosiect adeiladu newydd arweiniad cynaliadwyedd ochr y cleient yn ei le	Cyfarwyddwr Cyllid	Busnes fel arfer	Arweinydd ochr y cleient	2024	12.1	
Galluogi							
BE04	Cynnal ymgyrch newid ymddygiad 'Diffodd'	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o ynni	Defnydd o ynni	Medi-24	--	
BE05	Adolygu gwresogi ac oeri presennol a gweithredu newidiadau i leihau'r defnydd o ynni, lle bo modd	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o ynni	Defnydd o ynni	Rhag	4.2	
BE06	Parhau i weithredu rhaglen effeithlonrwydd ynni gan gynnwys gwydro dwbl	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o ynni	Defnydd o ynni	Yn unol â'r rhaglen y cytunwyd arni	4.2, 5.2	
BE07	Parhau i drafod cynyddu cyflenwadau trydan grid i gefnogi trydaneiddio gwres yn y dyfodol.	Cyfarwyddwr Cyllid	Gwybodaeth	Mwy o gapasiti trydanol ar safleoedd	Parhaus (adolygiad blynyddol)	--	
BE08	Parhau i roi camau gweithredu Cynllun Cyflawni Strategol Datgarboneiddio GIG Cymru ar waith wrth i gyllid ddod ar gael	Cyfarwyddwr Cyllid	Gostyngiadau mewn allyriadau	Gostyngiad mewn allyriadau Prosiectau wedi'u cwblhau	Yn unol â'r rhaglen y cytunwyd arni	2.2 3.1 4.1 4.2 4.3 5.1 5.2 6.1 6.2 7.1 7.2 9.1 9.3 10.1 10.2 34.2 34.3 35.2 37.2 37.3 37.4	

Ein Teithio

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
Ymgysylltu							
T01	Gwella gwybodaeth teithio i staff, cleifion ac ymwelwyr â'r Bwrdd Iechyd gan gynnwys. lleoliadau cyfleusterau, cynllunio teithio ac ati.	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Ymwybyddiaeth ac Ymgysylltu	Dadansoddeg gwefan	Maw-26	2.3	
T02	Cynnal arolygon teithio blynyddol - Arolwg staff ar-lein - Holiaduron personol ar y safle e.e. arosfannau bysiau, parcio beiciau ac ati.	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Ymwybyddiaeth ac Ymgysylltu	Nifer yr arolygon a gwblhawyd	Maw-26	2.3, 21.1	
Sefydlu							
T03	Datblygu dull cyson o weithio o gartref, gydag enghreifftiau o fanteision a chysylltiadau â chynaliadwyedd	Cyfarwyddwr Gweithredol WFOD	Llai o allyriadau	Staff yn gweithio o gartref	Maw-25	37.1	

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
Galluogi							
T04	Datblygu a gweithredu 'polisi dim segura'	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Gwella ansawdd aer ar y safle	Gweithrediad	Maw-26	2.3	
T05	Gweithio gyda darparwyr Trafnidiaeth Gyhoeddus i wella cysylltedd rhwng y boblogaeth a gwasanaethau iechyd	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Llai o allyriadau	Gwasanaethau bws i safleoedd	Maw-26	17.3, 2.3	
T06	Cefnogi teithio llesol trwy well mynediad i safleoedd, cymryd rhan mewn mannau partneriaeth, llwybrau addas ar gyfer cerdded/olwyn a chynyddu cyfleusterau yn ystod prosiectau newydd/adnewyddu mawr	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Llai o allyriadau	Defnydd o raciau beiciau Llwybrau cysylltiedig i safleoedd	Maw-26	17.3, 2.3	
T07	Ymchwilio i offer rhannu ceir i gefnogi rhannu ceir a gweithredu os yw hynny'n ymarferol	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Lleihau cerbydau Gwell ansawdd aer	Nifer wedi cofrestru Nifer o ddefnyddwyr gweithredol Nifer o bartneriaid	Ymchwiliad - Mai 2024	17.3, 2.3	
T08	Datblygu a gweithredu Strategaeth Parcio Ceir, gan ystyried opsiynau Parcio a Theithio	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Lleihau cerbydau Gwell ansawdd aer	Strategaeth wedi'i chwblhau	Strategaeth wedi'i chwblhau: Maw-25	2.3	
T09	Gweithredu dull EV y cytunwyd arno ar gyfer y Bwrdd Iechyd	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Lleihau allyriadau o gymudo / fflyd	Nifer y gwefrwyr ar y safle % o drydan fflyd % o ULEV fflyd	2030	2.3 17.2 19.1 20.1 20.3 21.1	
T10	Gweithio gyda chyllid, drwy BGCau, ar ddulliau o newid yn yr hinsawdd	Cyfarwyddwr Gweithredol WFOD	Galluogi mynediad i feiciau ar gyfer teithio llesol	Nifer sydd â mynediad at y cynllun aberthu cyflog	Yn flynyddol - Hydref 24 - Hydref 25	--	

Ein Caffael

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
Ymgysylltu a Sefydlu							

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
P01	Gweithio gyda'r rhai sy'n prynu i wneud penderfyniadau prynu mwy cynaliadwy	Cyfarwyddwr Cyllid	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Canllawiau a gyrchwyd	Adolygiad cynnydd blynyddol	--	
Galluogi							
P02	Parhau i weithredu prosesau rheoli stoc ar draws y Bwrdd Iechyd	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Prynu data	Adolygiad cynnydd blynyddol	45.2	
P03	Nodi ac adolygu lle mae nifer fawr o eitemau cost uchel, gyda'r nod o leihau	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Prynu data	Maw-25	--	
P04	Share existing resale contract opportunity to other applicable groups	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Arian yn cael ei ddychwelyd i'r Bwrdd Iechyd	Meh-24	45.2	
P05	Ymchwilio i gontractau yn y dyfodol a allai symud i fodel y gellir ei aildefnyddio e.e. llenni a gynau	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Nifer y contractau lle defnyddir deunyddiau y gellir eu haildefnyddio	Wrth i gontractau gael eu hadnewyddu	45.2	

Ein Gofal Iechyd Cynaliadwy

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
Ymgysylltu							
SH01	Gweithio gyda'r trydydd sector i ddeall gwerth amgylcheddol a chymdeithasol a gynhyrchir trwy bartneriaethau/contractau	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Gwerth cymdeithasol Cydweithio	Astudiaethau Achos Data	Yn unol â chontractau	--	
SH02	Cysylltu â'r Gyngres Diogelwch Cleifion a'r Gymuned Ymarfer Gwella Ansawdd i amlygu cysylltiadau â chynaliadwyedd	Cyfarwyddwr Nyrso	Busnes fel arfer	Cwblhau sesiynau Nifer y presenoldebau	Sesiwn: Ebr-24	3.3	

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynaliadwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
SH03	Gweithio gyda'r Grŵp Gwyrdd i nodi prosiectau presennol a phosibl y gellir eu lledaenu a'u graddio/gwreiddio ar draws y Bwrdd Iechyd gan gynnwys. Prosiectau Tîm Gwyrdd	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Gostyngiadau mewn allyriadau Newydd-beth	Prosiectau a nodwyd Enghreifftiau gwasgariad a graddfa	Adolygiad parhaus, blynyddol 23/24 – Mai 24 24/25 – Mai 25	3.3, 34.2	
SH04	Hyrwyddo cyfleoedd hyfforddi gan gynnwys modiwlau ESR sydd ar gael	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Rhifau ESR ar gyfer cyrsiau sus	Adolygiad parhaus, blynyddol 23/24 – Mai 24 24/25 – Mai 25	2.1, 3.3	
Sefydlu							
SH05	Defnyddio offeryn 'Gofal Sylfaenol Gwyrddach' ar draws Cynllunio Clystyrau Gofal Sylfaenol	Cyfarwyddwr Gofal Sylfaenol	Ymgysylltu ac ymwybyddiaeth	Nifer y timau dan sylw Nifer y prosiectau a rennir	Chwe-25	3.3	
SH06	Gweithio gydag arweinwyr Byrddau Iechyd i ddangos a yw/sut mae eu prosiectau yn cefnogi lleihau allyriadau	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Busnes fel arfer	Prosiectau a aseswyd Allyriadau	Parhaus, yn dibynnu ar y cynllun	3.3	
SH07	Galluogi staff i ymgorffori cynaliadwyedd yn eu prosiectau QI trwy ddarparu adnoddau, hyfforddiant a mynediad i ESR	Cyfarwyddwr Nyrso	Busnes fel arfer	Nifer y prosiectau Nifer y staff a hyfforddwyd	Adolygir yn flynyddol	2.1, 3.3, 45.3	
SH08	Sefydlu argymhellion ar leihau effaith amgylcheddol gan y Colegau Brenhinol ac arbenigwyr blaenllaw eraill e.e. Rhestr Wirio Theatrau Gwyrddach	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Busnes fel arfer	Nifer y camau gweithredu a gwblhawyd ar y rhestr wirio ar gyfer Nifer y theatrau	Tach-2026	39.2, 45.3	
SH09	Datblygu a chyflawni targedau ar gyfer aildefnyddio, ailgylchu, gwella gwastraff clinigol ac adfer	Cyfarwyddwr Cyllid	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Targedau	Medi-24	44.2, 45.2	
Galluogi							
SH10	Sefydlu cynaliadwyedd, datgarboneiddio ac addasu i'r hinsawdd wrth ailgynllunio gwasanaethau e.e. Bae ar y Cyd	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Busnes fel arfer	Aseidiadau allyriadau Aseidiad Effaith	Fesul ailgynllunio	--	

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
SH12	Datblygu 'Cynllun Arlwy Cynaliadwy' i'w ystyried	PRIF SWYDDOG GWEITHREDU	Allyriadau is Economi leol Iechyd y boblogaeth	Cwblhau Strategaeth	Cynllun: Gor-24 Gweithrediad: yn unol â'r cynllun	3.3	
SH12	Ehangu llif gwaith digidol i wella prosesau gweinyddol a chlinigol	Cyfarwyddwr Digidol	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Astudiaethau Achos	Maw-26	38.1 38.3, 38.4, 38.5	
SH13	Cynnal gweithdy gofal iechyd digidol i gefnogi'r newid i ofal iechyd carbon isel	Cyfarwyddwr Digidol	Ymwybyddiaeth ac ymgysylltu	Gweithdy wedi'i gwblhau	Ebr-24	38.1, 38.3, 38.4, 38.5	
SH14	Cynnwys wrth ddylunio llwybr clinigol sut i leihau colli dyfeisiau meddygol (un ddyfais dros £100,000 a gollwyd dros 3 blynedd) trwy dagio o bell	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Nifer yr offer a gollwyd	Parhaus, yn dibynnu ar y llwybr	45.3	
SH14	Dosbarthu llythyrau cleifion allanol yn electronig a symud i glinigau cleifion allanol di-bapur	Cyfarwyddwr Digidol	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	% llythyrau a anfonwyd yn electronig	12-18 mis	38.1, 38.3, 38.4, 38.5	
SH16	Astudiaeth achos o bresgripsiynu cymdeithasol, nodi a rhannu cyfleoedd 'gwyrdach'	Cyfarwyddwr Gofal Sylfaenol	Lleihau gwariant fferyllol	Set ddata presgripsiynu cymdeithasol	Adolygiad blynyddol - Meh-24 - Meh-25	--	
SH17	Lleihau rhagnodi anadlwyr â GWP uchel.	Cyfarwyddwr Clinigol Fferylliaeth	Lleihau allyriadau o anadlwyr	Data rhagnodi anadlwyr	Yn unol â thargedau Llywodraeth Cymru	42.2	
SH18	Ymchwilio i ymarferoldeb ehangu'r 'Llyfrgell Dyfeisiau Meddygol' ar gyfer safleoedd (arbedion cost posibl yn gysylltiedig). Gweithredu os yn ymarferol.	Cyfarwyddwr Ffiseg Feddygol a Pheirianneg Glinigol	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Asesiad dichonoldeb Nifer y dyfeisiau	Dichonoldeb: Medi-24	45.3	
SH18	Ymchwilio i ddichonoldeb symud i ddull seiliedig ar risg o newid batris mewn dyfeisiau meddygol	Cyfarwyddwr Ffiseg Feddygol a Pheirianneg Glinigol	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Asesiad dichonoldeb	Dichonoldeb: Medi-24 Gweithrediad: Yn unol â'r cynllun	45.2	
SH20	Nodi ffyrdd o leihau rhagnodi diangen a lleihau gwastraff fferyllol	Cyfarwyddwr Clinigol Fferylliaeth	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Ymgyrchoedd yn rhedeg Hyfforddiant	Chwe-25	42.2 44.2 45.2 46.1 46.2 46.3	
SH21	Nodi a gweithredu cynlluniau atgyweirio/adnewyddu/aildefnyddio ar draws y sefydliad e.e.	Cyfarwyddwr Strategaeth Dros Dro	Lleihau'r defnydd o adnoddau a gwastraff	Nifer y mentrau a symudwyd ymlaen	I'w ddiffinio fesul pob rhaglen	45.2	

#	Cam Gweithredu	Perchennog	Buddion cynladwyedd	Mesur / Canlyniad	Dyddiad cwblhau	GIG Cymru cyf	WBFG
	- Blaengad - Ailddefnyddio cymorth cerdded - Gwisgoedd nyrsys			Ystadegau dargyfeirio o wastraff			
SH22	Ymchwilio i ddichonoldeb cynlluniau ailgylchu dan arweiniad staff	Cyfarwyddwr Cyllid	Ymrwymiad Grymuso	Nifer y cynlluniau a adolygwyd	Yn dibynnu ar gais	45.2	